

**Державний заклад
«Дніпропетровська медична академія
МОЗ України»**

**SE«Dnipropetrovsk Medical Academy
of Health Ministry of Ukraine»**

***Іван Васильович Лешко-Попель –
відомий лікар та гуманіст
Ivan Vasylyovych Leshko-Popel–
a well-known doctor and humanist***

Дніпро 2021
Dnipro, 2021

Матеріал підготовлений
доцентом кафедри соціальної медицини,
громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я
Семеновою Л.С.
та викладачем кафедри мовної підготовки
Клименко І.М.

The material was prepared by Associate
Professor of the Department of Social Medi-
cine, Public Health and Health Care Manage-
ment

Semenova L.S. and teacher of the Language
Training Department Klymenko I.M.

Затверджено Вченою Радою ДЗ ДМА
МОЗ України 28.01.2021 протокол N 2

Approved by Scientific Counsel
**SE«Dnipropetrovsk Medical Academy of
Health Ministry of Ukraine»**

28.01.2021 protocol N 2

Головною складовою загального виховання студентів-медиків є моральне виховання. Найкращий спосіб морального виховання - це вивчення діяльності добре відомих історичних особистостей, які стали прикладами найкращих людських характеристик.

Прикладом самовідданого служіння людям була діяльність лікаря-гуманіста Івана Васильовича Лешко-Попеля, якого називали «другом бідних», «народним лікарем», «видатним лікарем-людиною». Його ім'я було широко відоме в Російській імперії наприкінці XIX і початку XX століття. Життя і гуманні прагнення І. В. Лешко-Попеля служать прикладом для морального виховання молодих поколінь лікарів на кращих традиціях минулого.

Людина великої душі, глибоко розумів лікарський обов'язок, Іван Васильович Лешко-Попель відрізнявся від багатьох своїх колег особливою чуйністю. Вдень і вночі до нього стукали в двері, і він поспішно збирався, «щоб допомогти хворому і самому вирушити в більшій частині пішки в протилежний кінець великого міста, на Кайдаки або на Амур, де чекали його як надію, як цілителя» [3]. Свого часу сучасники порівнювали його з діяльністю чудового російського лікаря-гуманіста Ф.П. Гааза.

А. Г. Авчінніков писав: «Пам'ять про людей, подібних Гаазу, повинна бути підтримувана як світильник ... До таких світлих особистостей належав, безперечно, і лікар Іван Васильович Лешко-Попель» [1]. Ту ж думку підт-

The main component of general education of medical students is moral one. The best method of moral education is to study the activities of the well-known historical personalities who have become the examples of the best humane qualities.dx

An example of a selfless service to people is the life and work of a doctor and humanist, Ivan Vasylyovych Leshko-Popel, who was called “a friend of the poor”, “people's doctor”, “outstanding doctor-man”. His name was widely known in Russia in the late XIX early XX century. Life and humane aspirations of I.V. Leshko-Popel serve as an example for the moral education of the young generations of doctors under the best traditions of the past.

A man of a noble soul, with a deep understanding of responsibilities as a doctor, Ivan Leshko-Popel differed from many of his colleagues with special sensitivity and responsiveness. Day and night people were knocking at the door of his house and he was always ready “to help the patient and go west-to-east of the city mostly on foot, to Kaidaki or Amur (suburbs of Katerynoslav), where people were waiting for him as a hope, as a healer”[3].

At that time his contemporaries evaluating the activities of I.V. Leshko-Popel compared them with the activities of F.P. Gaas, the outstanding Russian physician-humanist. A.G. Avchinnikov wrote: “Reminiscence of people like Gaas, must be supported like a lamp ... and no doubt, physician Ivan Leshko-Popeto belonged to such bright personali-

верджує і А.А. Осипов: «... перед вами вимальовується фігура лікаря, якому охоче простягнув би руку і якого пригорнув би в свої обійми незабутній Федір Петрович Гааз» [3]. У народі ходили легенди про чудового лікаря, про його велику професійну майстерність, про те, що він лікував хворих не тільки мікстурами і порошками, а й «непідкупною добротою, щедрістю великої душі» [3].

Незважаючи на великий інтерес, який представляв лікарська і громадська діяльність І.В. Лешко-Попеля, незважаючи на високу оцінку його сучасниками, його діяльність вивчена недостатньо. У 1904 р. вийшла невелика книга А.Г. Авчіннікова «Друг бідних», в якій образно показані заслуги І.В. Лешко-Попеля в якості громадського діяча.

Ця книга викликала численні відгуки, сучасники вважали за необхідне, щоб це видання потрапило в народні бібліотеки, «... щоб пам'ять про незабутнього лікаря-гуманіста глибше врізалася в пам'ять народу» [3]. У 1907 р книга перевидана в Варшаві, а в 1914 р - в Катеринославі.

Нині всі її видання є бібліографічною рідкістю.

Мета цього дослідження - вивчити життя і діяльність видатного лікаря-гуманіста. З архівних матеріалів стало відомо, що Іван Васильович Лешко-Попель народився 5/IX (за старим стилем) 1860 року в Рогаचові Могильовської губернії в шляхетній польській родині. Середню освіту він

ties”[1].The same thought is also confirmed by A.A. Osipov: “... in front of you there looms a figure of the doctor to whom willingly would offer a hand an unforgettable Fedir Petrovych Gaas”[3]. Among people there were legends about the miraculous doctor, his great professional skill, who treated patients not only with mixtures and powders, but also with “incorruptible kindness, generosity of a great soul” [3].

Despite a great interest to medical and social activities of I.V. Leshko-Popel, a high estimate by the contemporaries, his life and activity is poorly studied. In 1904 a booklet by A.G. Avchinnikov entitled:”A friend of the poor” was published. In this book the merits of I.V. Leshko-Popel as a public character were vividly described.

This book provoked numerous reviews, contemporaries considered it necessary to make this edition get into the public libraries ... “so that the memory of the unforgettable physician and humanist sink deeper into the mind of people”[3]. In 1907 the book was republished in Warsaw, and in 1914 - in Katerynoslav. Now all these publications are rare books

Now all of its publications are a bibliographic rarity.

The purpose of this research is to study the life and the activities of a prominent doctor-humanist. From archival materials it became known that Ivan Leshko- Popel was born on 5.09 (old style) 1860 in Mohylyov, Rohachev province in the family of a Polish gentry.

здобув в Могильовській гімназії. Закінчивши гімназійний курс в 1879 р., І.В. Лешко-Попель вступив до природничого відділення фізико-математичного факультету Петербурзького університету, який в той час був центром природничо-наукової думки в Росії. У роки навчання І.В. Лешко-Попель змушений був займатися репетиторством. Маючи в своєму розпорядженні дуже скромні статки, він завжди допомагав товаришам матеріально [2].

У 1883 р. І.В. Лешко-Попель перейшов на III курс Військово-медичної академії. Приватні уроки скоротилися, весь час заповнювали заняття. Предмети були обширні, питали суворо. І.В. Лешко-Попель цю суворість схвалював. Він говорив: «Лікарю довіряється найдорожче - життя людини, які тут поблажливості! Потрібні найточніші і повні знання»[2].

Будучи студентом старших курсів, І.В. Лешко-Попель, приїжджаючи влітку додому, вишукував хворих по околицях міста, лікував їх і допомагав їм. Працездатність і витривалість його були величезні. Володіючи чудовим, рівним характером, Іван Васильович був незамінним товаришем, славився щедрістю і добротою. Якось під його кураторством в лікарні лежала тяжко хвора жінка. Надії на її одужання не було, це відчувала хвора і дуже хвилювалась. «Не себе шкода, а сина - плакала вона, - хлопчикові 9 років.

He received secondary education in a gymnasium of Mohylyov. After graduating from gymnasium in 1879, I.V. Leshko-Popel entered the natural department of St. Petersburg University of Physics and Mathematics, which at that time was the center of natural science in Russia. During college years I.V. Leshko-Popel was forced to tutorize. Having few means, he always supported his comrades financially [2].

In 1883 I.V. Leshko-Popel enrolled at the third course of the Military Medical Academy. Private lessons were tamed, all the time was devoted to studies. Subjects were broad-gauge, students' performance was marked strictly. I.V. Leshko-Popel approved this. He said: "The dearest is entrusted to the doctor – life of a human being, what indulgence could be! The most detailed in-depth knowledge is required" [2].

Being a graduate student when coming home in summer, I.V. Lesko-Popiel was looking for sick people on the outskirts of the city and gave them medical care. His working capacity and endurance was huge. A man with a very even temper, Ivan Vasylyovych was an indispensable companion, famous for generosity and kindness. At one time a seriously ill woman was under his supervision in the clinic. There was no hope for recovery, she felt it and was very upset.

"I do not feel sorry for myself, but my son" - she cried, "the boy is 9 years. What will happen to him?" The patient's

Що з ним буде?» Горе хворої вплинуло на В. В. Лешко-Попеля. Втішаючи її, він запитав, чи легше їй стане, якщо б вона знала, що хлопчик буде влаштований. Жінка відповіла ствердно. Тоді Іван Васильович сказав: «Я візьму твого сина». На наступний ранок він привів хлопчика до квартирної господині і сказав: «Дарина Іванівна, ось вам ще нахлібник. Прийміть його, як мене». Утримання дитини він оплачував зі своєї стипендії[2].

У 1886 р. В. В. Лешко-Попель отримав звання лікаря, і був зарахований молодшим лікарем 54-го резервного кадрового батальйону, дислокованого в Катеринославі. Солдати відразу полюбили нового лікаря за ласкаве, уважне ставлення, настільки не схоже на те, яке виявляли до них багато його попередників. «Граплялося, потай приходили до нього на прийом служиві інших, розташованих у сусідніх казармах частин»[5].

Оселився В. В. Лешко-Попель у маленькому будиночку на вулиці Тихій. Допомогу надавав він не тільки військовим, але й цивільному населенню.

У дореволюційному Катеринославі медичне обслуговування було поставлено погано: до послуг заможних були десятки приватних лікарів, а робоча людина не могла оплатити візит лікаря. Тому безліч незаможних йшло до І.В. Лешко-Попеля, який в будь-який час виїздив за їх викликом. «Не існувало такого далекого, зане-

woe influenced I.V. Leshko-Popel. Consoling her, he asked whether it would be easier for her if she knew that the boy would be taken care of.

The woman replied affirmatively. Then Ivan Vasylyovych said: “I will take your son”. The next morning he brought the boy to the landlady and said: “Daryna Ivanivna, here is another freeloader. Accept him as you have accepted me”. He paid the boy’s allowances out of his own scholarship [2].

In 1886 I.V. Leshko-Popel received the title of a doctor, and was appointed as a junior doctor of the 54th reserve cadre battalion stationed in Katerynoslav. The soldiers immediately fell in love with the new doctor for the caressing, attentive attitude unlike that of many of his predecessors showed to them. “Sometimes backstage servicemen from other units located in neighboring military barracks sought medical advice from Ivan Vasylyovych” [5].

I.V. Leshko-Popel settled in a small house on Tikhaya street. He provided medical care not only to the military but also to civilians.

In pre-revolutionary Katerynoslav medical care was provided badly: dozens of private doctors were at the service of the rich people and working man was not able to pay for the doctor’s visit. A lot of the poor sought help from I.V. Leshko-Popel and he was always ready to go out to the calls at any time of the day. “There was no distant, abandoned corner of Katerynoslav where to Ivan Vasylyovych refused to go” [5]. He was one of those

дбаного кутка Катеринослава, куди б відмовився йти Іван Васильович» [5]. Він був одним із тих лікарів, які посправжньому розуміли свій обов'язок перед народом, намагалися полегшити його становище. Це був лікар в кращому сенсі слова, людина, у якого благородство душі та високі ідеали не могли бути зруйновані монотонністю життя.

Лікар І.В. Лешко-Попель лікував безкоштовно пацієнтів і «... часто залишав на столику рубль-два на ліки, оплачував у сусідній крамничці вперед за молоко для виснаженого хлопчика, вилікувати якого могло тільки посилене харчування» [5].

Образно охарактеризував діяльність його як невтомного борця за здоров'я людини А. Р. Авчинников. Часто лікар повертався від пацієнтів додому і завжди був готовий знову «йти в ніч, туди, де в нестямі лежав хворий» [3]. Одного разу вночі, в дощову погоду Іван Васильович з супроводжуючою його людиною прийшов до хворого, який жив на околиці старого Катеринослава. Пацієнту терміново був потрібен лід. Але де міг дістати бідняк лід, та ще серед ночі? «Ходімо!» - сказав Іван Васильович супровіднику, і обидва повернулися до будинку лікаря. Там, запаливши ліхтар і взявши відро, Іван Васильович опустився в свій льодовик, нарубав льоду і разом з бідняком вирушив знову до хворого [1]. Повертаючись після тривалих поїздок, стомлений, він негайно їхав до хворих.

doctors who truly recognized his duty to people trying to make things better. He was a doctor in the finest sense of the word, a man, whose noble spirit and high ideals could not be destroyed by the monotony of life.

Doctor Leshko-Popel treated patients for free, and "... often he left on the table a rouble or two to buy medicines, paid in advance for milk in the neighboring store for an exhausted little boy, who could only be cured by nourishing diet" [5].

A.G. Avchinnikov described his activity as an indefatigable fighter for human health. Very often the doctor came back home from the patient's house and he was always ready "to go at night to the place where the patient was lying unconscious" [3]. One night, in the rainy weather Ivan Vasylyovych with a person accompanying him came to see a patient who lived in the suburbs of the old Katerynoslav. The patient urgently needed ice. But where could the poor man get any ice in the middle of the night? "Go with me!" - Ivan Vasylyovych said to his companion, and they both returned to the doctor's house. There, lighting a lantern and taking the bucket, Ivan Vasylyovych sank into his ice storage room, chopped some ice and made his way back to the patient"[1]. Having returned after the long trips, being tired, he was ready to immediately go to visit his patients.

He was one of the best pediatricians in Katerynoslav of that time and often was called in by rich people, but his patients were all about than the rich

Нерідко його, одного з кращих у тодішньому Катеринославі дитячих лікарів, звали і в заможні будинки, але його хворі коштували йому більше, ніж він отримував від багатих.

З 1888 р. І.В. Лешко-Попель був членом Катеринославського медичного товариства, заснованого 21/IX 1874 р., а з виникненням у місті відділення Петербурзького товариства взаємодопомоги був безперервно одним з трьох суддів честі. Катеринославське товариство лікарів грало велику роль у розвитку медицини, створювало спеціальні комісії з вивчення туберкульозу, малярії і холери, пропагувало гігієнічні знання, клопотало про поліпшення медичної допомоги бідному населенню міста.

Дізнавшись про те, що медична громадськість прийняла рішення встановити безкоштовні нічні чергування лікарів у місті, Іван Васильович одним з перших взяв у них участь і завжди з найбільшою акуратністю виконував обов'язки чергового лікаря. Він добре розумів, як це необхідно бідноті. Бідних І.В. Лешко-Попель лікував безкоштовно, роблячи на рецептах позначки про відпуск ліків за зниженими цінами і часто виділяв свої кошти на оплату ліків. Коли одна бідна жінка звернулася за допомогою до Івана Васильовича, він не взяв плату за поради і лікування. А коли ця жінка вирушила в аптеку замовляти ліки, Іван Васильович пішов туди за нею і заявив, що забув зробити позначку на рецепті для відпуску ліків за здешев-

charged him.

Since 1888 I.V. Leshko-Popel has been a member of Katerynoslav medical society established on 21/IX/1874 and when the branch of St. Petersburg society of participation appeared in the town, he was continuously one of the three judges of honor. Katerynoslav medical society played a key role in the development of medicine, it set up special committees to study tuberculosis, malaria and cholera, propagated knowledge on hygiene, hustled about improvement of medical care for the poor. Having learnt that the medical community had taken a decision to organize night duties of the doctors free-of-charge he was one of the first to participate, and always performed his responsibilities of the duty doctor with utmost care. He was well aware how necessary it was for the poor. I.V. Leshko-Popel treated poor patients free of charge, making notes on the prescription for dispensing drugs at reduced prices, and often allocated his own money for buying drugs. When one poor woman sought for medical advice, Ivan Vasylyovych charged fee neither for medical aid nor for treatment. And when that woman went to the pharmacy to order a medicine, Ivan Vasylyovych followed her and claimed that he had forgotten to make a note on the prescription for selling a drug at a discount.

I.V. Leshko-Popel took an active part in charity work but his first priority was the human being who needed medical assistance. Once a woman, resident of Katerynoslav wrote that when her hus-

леною ціною.

І. В. Лешко-Попель брав активну участь у благодійній діяльності, але вище за все для нього була людина, що потребувала лікарської допомоги. Одна мешканка Катеринослава писала, що коли захворів її чоловік, вона послала за Іваном Васильовичем; послана повернулася, повідомивши, що лікар прийде через кілька годин, так як йому необхідно було їхати на якесь важливе екстрене засідання. Але яке ж було здивування сім'ї, коли слідом за цим в хату увійшов Іван Васильович у повній парадній формі і сказав, що в його розпорядженні випадково опинилося кілька вільних хвилин і він поспішив до хворого. «Оглянувши чоловіка він прописав ліки і поїхав; і яка була наша радість, коли на другий день Іван Васильович знову приїхав до нас без запрошення і лікував його безкоштовно» [1]. Прості люди поважали та любили лікаря, називали його «наш лікар». Він не обмежувався лікуванням лише одного захворювання; душевне слово для нього було необхідною складовою частиною загально-го лікування.

Вже в 7 годин ранку біля його будинку юрмилися бідні пацієнти, він приймав їх перед виїздом на практику, близько опівночі повертався зовсім втомлений і вранці знову брався за роботу. Так тривало день у день цілими роками. На зауваження колег І. В. Лешко-Попель відповідав : "А як же інакше ? Я - лікар!". Провівши цілу ніч біля ліжка хворого і, повертаючись

band was ill she sent for Ivan Vasylyovych, later she was informed that the doctor would arrive in a few hours, as he had to attend an important emergency meeting. But what was the surprise of the family when Ivan Vasylyovych entered the house in full- dress uniform and said that he accidentally had some spare minutes and could examine the patient. "He examined my husband, prescribed medicines and left. The next day Ivan Vasylyovych came to see us again without engagement and gave him medical treatment for free" [1]. Ordinary people loved and respected him, calling him "our doctor". He did not confine himself to treatment of mere disease, a heartwarming word was an essential component of his dctoring.

Already at 7 o'clock in the morning poor people crowded around his house seeking for doctor's advice, he was examining them before going to work. He came back home tired and at midnight, and again got down to work in the morning. This has been continuing day after day, for years. Replying to colleague's comments Ivan Vasylyovych answered: "I'm a doctor!" After spending a whole night at the bedside of the patient and coming back home in the morning he said: "Oh, how pleased am I! One patient was on the verge of dying but I dragged him out!". When asked if he had been tired, he answered: "I'll have a sleep today". But again and again he was called in to the other patient and it was every day after day [1]. Many intellectuals looked at I.V. Leshko-Popel with

додому вранці, він говорив: Ах, як я задоволений! Один хворий зовсім вмирав: вирвав його!". А на питання про те, чи втомився він, відповідав: "Нічого, висплюся сьогодні". Але його вже кликали в інше місце, і так було щодня [1]. Багато інтелігентів дивилися на І.В. Лешко-Попеля з подивом, знайомі говорили: "Дивак!", "Оригінал!", "Хіба можна так працювати?". За весь час роботи в Катеринославі Іван Васильович жодного разу не користувався заслуженим відпочинком. Коли йому радили відпочити, посилаючись на те, що інші відпочивають, він відповідав: "Але інші, їдучи, передають своїх хворих колегам, а моїх хворих ніхто не візьме, не потрібні вони нікому".

У будь-яку погоду, у будь-який час дня і ночі, здоровий чи хворий, І.В. Лешко-Попель виконував прохання, не питаючи ні імені, ні про стан потребуючого допомоги. Без малого 17 років він невтомно працював у Катеринославі на ниві народної медицини, оточений любов'ю і повагою простих людей. Піклуючись про інших, лікар-гуманіст мало думав про себе. Серйозно захворівши, Іван Васильович продовжував ще протягом 2 днів їздити до хворих. Рятуючи важко хвору дитину він був серйозно інфікований. Коли хвороба змусила його злягти, Іван Васильович, ніяково посміхаючись, вимовив: "Добре, трохи полежу ... відпочину, а то давно збирався це зробити, та ніяк не міг" [1].

Місцеві газети 13/XII 1903 р.

perplexity, friends said: "What a dink!", "Eccentric man!", "Is it possibly to work this way?" For all time of his work in Katerynoslav Ivan Vasylyovych had never had a well-earned rest. When he was advised to have it, referring to the fact that others were resting, he replied: "But others, when leaving, handed over their patients to the colleagues, but no one would take my patients, they are unwanted".

In any weather, at any time of the day or night, healthy or sick I.V. Leshko-Popel granted requests he didn't inquire about the name, status of a patient who needed help. For almost 17 years, he had been working tirelessly in Katerynoslav in the field of traditional medicine, surrounded by the love and respect of ordinary people. Caring for others, doctor-humanist paid little attention to himself. Being seriously ill he still continued to go to the patients within 2 days. Saving a critically ill child, he was seriously infected. When the disease forced him to bed, he said with an embarrassing smile: "Alright! I'll lie down...have a rest, otherwise I was going to do it for a long time, but I couldn't at all" [1].

On 13/XII 1903 local newspapers reported: "A well-known doctor of the city has fallen seriously ill". Many of his patients from the poorest part of the urban population in poor, ragged clothes besieged the house where the doctor lived, inquiring about his health. On the same day Ivan Vasylyovych passed away. Journalist Osipov described people's sorrow in the newspaper

повідомили: "Відомий у місті лікар І.В. Лешко-Попель серйозно занедужав". Численні його пацієнти з найбільшій частини міського населення в убогих нарядях, жалюгідному лахмітті, буквально взяли в облогу будинок, де він жив, питаючи про його здоров'я. У той же день Івана Васильовича не стало. Журналіст Осипов в газеті "Придніпровський край" описав скорботу населення: "Тиха вулиця. Темно. Здалеку миготить відблиск ліхтарів, ледве чути долинає гуркіт трамваю. Життя не доходить сюди, та й воно було б безсиле... Близько невеликого будиночка, відокремленого парканом від вулиці, натовпу народу".

Люди юрмилися біля дверей бідного дому того чоловіка, який "не зібрав золотих скарбів, бо був дуже багатий душею". На багатьох заводах в той день "робітники не пішли обідати і служили громадянську панакхиду" [3]. "Катеринослав ніколи ще не бачив такого натовпу, об'єднавшись... такими щирими, глибокими почуттями" [1]. Багато клопоту випало на долю поліції, стривоженої величезним скупченням народу. Але популярність І. В. Лешко-Попеля була настільки велика, що місцева влада не посміла заборонити масової ходи. В газетах і журналах з'явилося безліч статей, що передають настрої жителів Катеринослава, які як святиню берегли в серці пам'ять про доброго лікаря і його справи. Письменник Б. І Ливнер написав поетичну легенду про чудесного лікаря І. В. Лешко-Попеля "Беззавітна

"Pridneprovsky Krai: "Tikhaya street. It is dark. Light of lanterns flashed from afar, clatter of a tram was hardly heard. Life does not reach here, but if it does it would be powerless... Near a small house, separated by a fence from the street, a crowd of people".

People crowded at the door of the house of a man who "did not collect gold treasures because he was too rich spiritually". At many factories that day "workers did not have a dinner and served civil funeral" [3]. Katerynoslav has never seen such a crowd united... in such a sincere deep feeling" [1]. A lot of troubles fell on police alarmed by enormous crowd of people. But popularity of I.V. Leshko-Popel was so great that local authorities did not dare to forbid mass procession. Many articles appeared in newspapers and journals that described the mood of Katerynoslav inhabitants. They firmly cherished memory about a kind doctor and his deeds in their hearts. The writer B.I. Livner wrote a poetic legend about wonderful doctor I.V. Leshko-Popel "Devoted love" (1903). "People's doctor" was buried on 15/12 1903 in Novodivochy monastery of Katerynoslav. A question about perpetuation the memory of Ivan Vasylyovych has been raised on 19/12/1903 by Katerynoslav Duma. It was decided to arrange a free hospital after his name for the poor in the city outskirts and reserve 2 beds in the city hospital that were given for indigent men and women of different nationalities. Then Medical communities of Katerynoslav submitted a petition on conferring

любов" (1903). "Народний лікар" був похований 15/XII 1903 р. у Новодівочому монастирі Катеринослава. 19/XII 1903 р. в Катеринославській Думі було розглянуто питання про увічнення пам'яті Івана Васильовича. Вирішено було влаштувати на околиці міста безкоштовну лікарню для бідних від його імені і заснувати 2 ліжка в міській лікарні, в чоловічому і жіночому відділеннях, надавши їх нужденним без розрізнення національностей. Потім медичне співтовариство лікарів порушило клопотання про присвоєння вулиці міста на бідній околиці, де пройшло життя і діяльність лікаря-гуманіста, імені І. В. Лешко-Попеля. Клопотання було задоволено. Зараз це вулиця імені І. В. Лешко-Попеля.

І.В. Лешко-Попель прожив коротке, але яскраве життя, все без останку віддане людям. П. Я. Ковальов вказував, це був «суцільний подвиг»[3]. А. Ф. Коні в художньо-біографічному нарисі «Ф. П. Гааз» справедливо писав: «Великі люди, які пішли із життя, продовжують своїм прикладом діяти, як живі» [4]. Ці слова в повній мірі відносяться до лікаря-гуманіста Івана Васильовича Лешко-Попеля.

Гуманітарні науки розширюють світогляд студентів-медиків, сприяють підвищенню їх загальної культури і морального виховання. Ось чому ми пропонуємо студентам-медикам готувати історичні доповіді, презентації. Ми організовуємо конференції, дискусії про І.В. Лешко-Попеля та інших видатних історичних осіб. Наша прак-

the name of I.V. Leshko-Popel to the street in the city outskirts, where the doctor-humanist spent his life and worked. The petition was satisfied. Now it is I.V. Leshko-Popel street.

I.V. Leshko-Popel lived a short but bright life devoted to people without the rest. P.Y. Kovalyov pointed out that it was "a continuous feat"[3]. A.F. Koni in the artistic-biographical sketch "F.P. Gaaz" rightly wrote: "Great people who died continue to act as an example like if they were alive"[4]. These words are fully referred to the doctor-humanist Ivan Vasylyovych Leshko-Popel

The Humanities are sciences that widen medical students' outlook, promote the development of their general culture and moral education. That is why we propose medical students to prepare historical reports and presentations. We organize conference, discussions about I.V. Leshko-Popel and other outstanding historical figures. Our practice demonstrates positive results toward improvement of moral education of medical students.

REFERENCES

1. Avchinnikov A.G. [Friend of the poor]. Yekaterinoslav. Izd.Yakovleva, 1904; 28. Russian
2. Avchinnikov A.G. [Doctor Leshko-Popel]. Warsaw. Izd. Timinsky, 1907; 28. Russian
3. Baján T.A. Doctor humanist and pro-

тика демонструє позитивний результат щодо поліпшення морального виховання студентів-медиків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авчинников А.Г. Друг бедных / А.Г. Авчинников. – Екатеринослав: - Печатня С.П. Яковлева, 1904. – 28 с.
2. Авчинников А.Г. Доктор Лешко-Попель / А.Г. Авчинников. – Варшава: - Издательство Тиминского, 1907-.28 с.
3. Бажан Т.Л. Врач гуманист и прогрессивный общественный деятель И.В. Лешко-Попель / Мороз Л.Е. // Советское здравоохранение. – 1975. - № 8 – С. 77-80.
4. Кони А.Ф. Собрание сочинений. Т.5. / А.Ф. Кони. – Москва: Юридическая литература, 1968. – 480 с.
5. Шатров М. Город на трёх холмах. – Днепропетровск: Проминь, 1969.–191 с

gressive public worker I.V. Leshko-Popel. Soviet Public Health. 1975; 8:77-80. Russian

4. Koni A.F. [Collection works]. V. 5. M. Juridical literature, 1968; 480. Russian
5. Shatrov M. [City on tree hills]. Dnepropetrovsk. Promin, 1969; 191. Ukraine

Додатки
Supplements

Малюнок 1 – Портрет І.В. Лешко-Попеля

Picture 1 – Portrait of I.V. Leshko-Popel

Малюнок 2 – Іван Васи́льович Лешко-Попель у пов-
ному обмундируванні

Picture 2 - I.V. Leshko-Popel in full-dress uniform

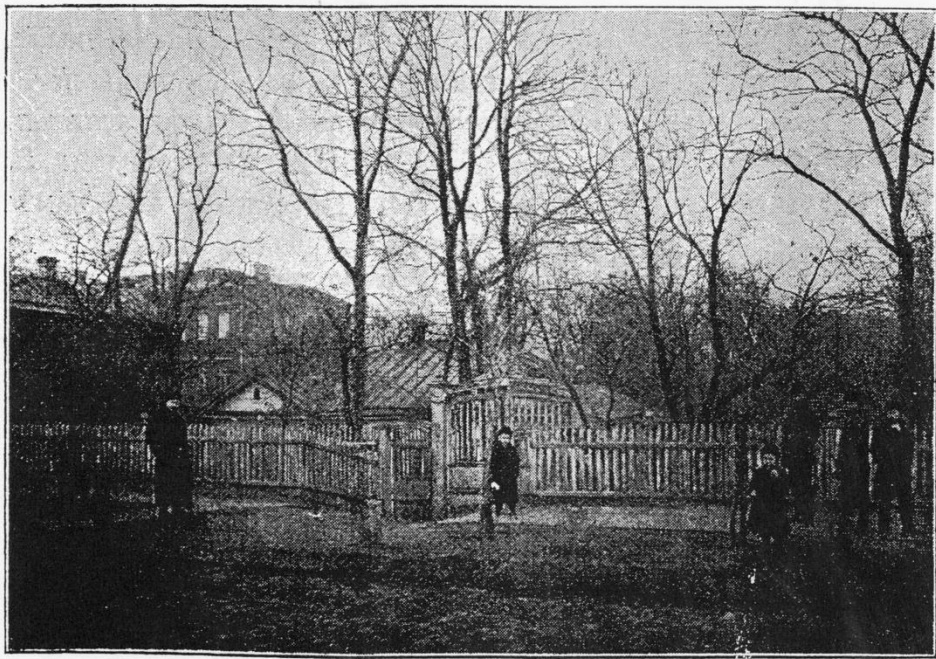
Малюнок 3 – І.В. Лешко-Попель з родиною

Picture 3 – I.V. Leshko-Popel with his family

Малюнок 4 –Лешко-Попель їде на виклик до хворого

Picture 4 - Leshko-Popel goes out to the call

Малюнок 5 – Будинок І.В.Лешко-Попеля

Picture 5 – I.V. Leshko-Popel's house

Малюнок 6 – Вулиця Тиха, де жив Іван Лешко-
Попель

Picture 6 – Tikhaya Street where Leshko-Popel lived

Малюнок 7 – Катеринослав другої половини 19 століття

Picture 7 - Katerynoslav, 2 half of the XIXth century.

Многоуважаемый —

Павел Иванович!

Я заболел и кажется довольно
серьезно, и поэтому не могу навз-
стать вашу surgery в среду;
но как-только поправлюсь, то

буду у вас непременно.

С уважением остаюсь

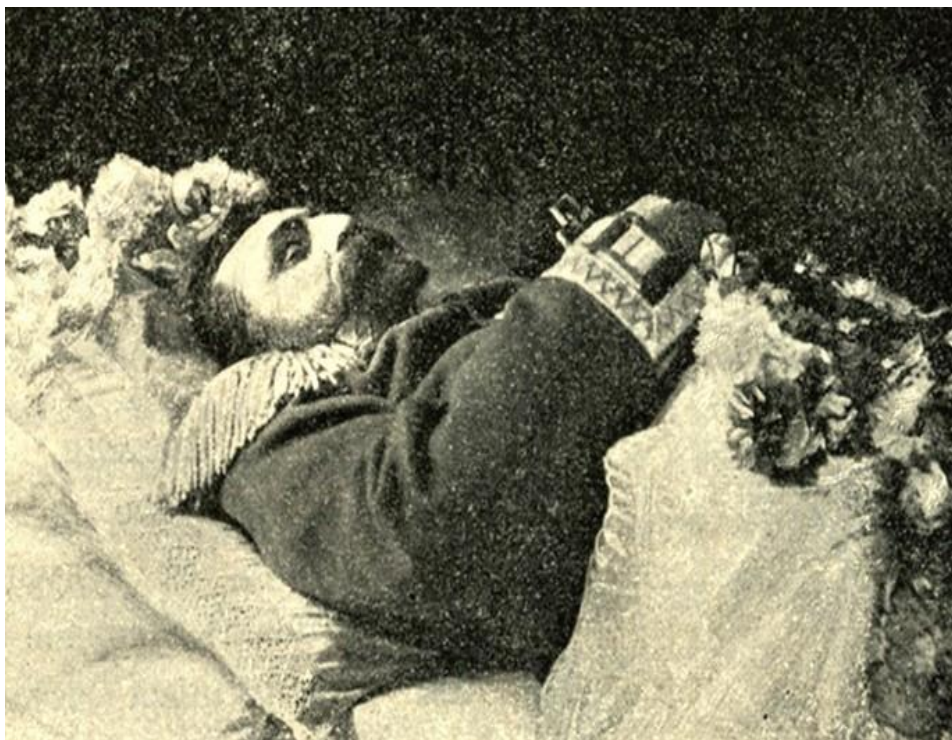
8го дек. 1905г

И Лешко-Попел

Собственноручное письмо И. В-ча за несколько дней до смерти.

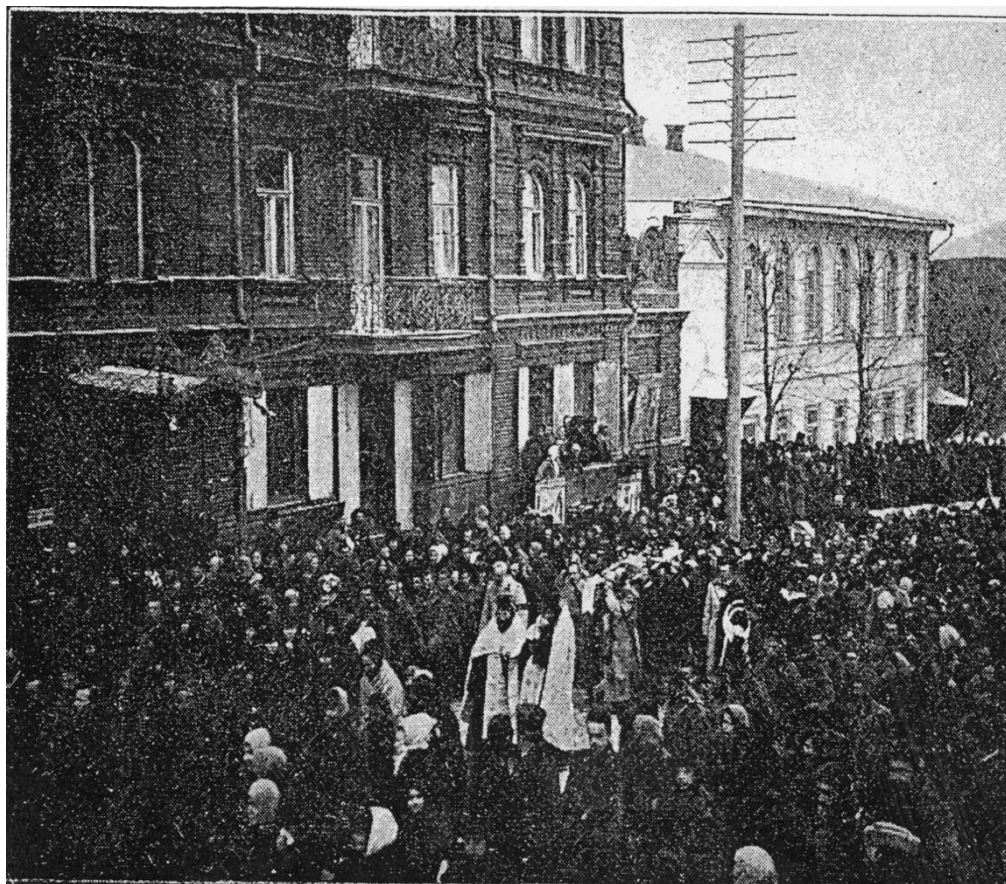
Малюнок 8 — Останній лист Лешко-Попеля хворому

Picture 8 — The last letter of Leshko-Popel to the patient

Малюнок 9 – Іван Лешко-Попель на смертному одрі

Picture 9 – I.V. Leshko-Popel deceased

Малюнок 10 – Траурна процесія за Лешко-Попелем

Picture 10 – Leshko-Popel's funeral procession

Малюнок 11 – Пам'ятник І.В.Лешко-Попелю

Picture 11 - Memorial to I.V. Leshko-Popel

Малюнок 12 – Конференція, присвячена Лешко-Попелю на кафедрі соціальної медицини, громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Picture 12 – Students' Conference devoted to I.V. Leshko-Popel at the department of Social Medicine, Public Health and Health Care Management

Малюнок 13 – Конференція, присвячена І.В.Лешко-Попелю на кафедрі гуманітарних наук

Picture 13 - Students' Conference devoted to I.V. Leshko-Popel at the Humanities department

Малюнок 14 – Відкриття меморіальної дошки
І.В.Лешко-Попелю

Picture 14 - Opening of Memorial Board to
I.V. Leshko-Popel

Малюнок 15 – Меморіальна дошка І.В.Лешко-Попелю

Picture 15 – Memorial Board to I.V. Leshko-Popel